

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเมืองการปกครองส่วนท้องถิ่นของไทยมีวิวัฒนาการมาจากการเมืองการปกครองที่ได้รับมรดกตกทอดจากอดีต โดยมีความต่อเนื่องของโครงสร้าง กระบวนการ และค่านิยม ซึ่งมีผลต่อพฤติกรรมทางการเมืองของคนไทยในปัจจุบัน ดังนั้นเมื่อมีการศึกษาการเมืองการปกครองของไทย ต้องมีการศึกษาวิวัฒนาการทางการเมืองการปกครองไทยควบคู่ไปด้วย ในบางกรณีต้องมีการศึกษาเรื่องราวที่มีความเป็นมาต่อเนื่องมาของสถาบันพระมหากษัตริย์ กระบวนการ ค่านิยมของคนไทยที่ยังมีอิทธิพลของอดีตอยู่มาก คือ ประเทศไทยไม่เคยตกเป็นเมืองขึ้นของมหาอำนาจตะวันตกในยุคล่าอาณานิคมกำลังเฟื่องฟู อิทธิพลของการล่าอาณานิคมยังมีผลกระทบกับการเมืองการปกครองไทยอยู่อีกมาก เช่น การปฏิรูปการบริหารราชการแผ่นดิน การทำให้สังคมไทยในยุคปัจจุบัน การใช้กฎหมายเป็นไปตามธรรมเนียมประเพณี ซึ่งปรากฏขึ้นตั้งแต่สมัยกรุงรัตนโกสินทร์ เป็นต้นมา ประเทศไทยไม่เคยมีการปฏิวัติอย่างแท้จริงทำให้ไม่มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างต่างๆ ของสังคม การปฏิวัติเป็นเพียงการยึดอำนาจจากสถาบันพระมหากษัตริย์ในระบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาสู่ระบอบประชาธิปไตย ประเทศไทยไม่เคยมีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางการเมือง สังคม เศรษฐกิจและทหารอย่างรุนแรงจากการรุกรานของมหาอำนาจเช่น ญี่ปุ่นหรือเยอรมัน การบริหารราชการแผ่นดินของประเทศไทยยังคงใช้ระบอบเดิม และไม่เคยได้รับผลกระทบจากสงครามโลกครั้งที่ 2 อันนำมาซึ่งการแบ่งเขตการปกครองจากมหาอำนาจดังเช่นประเทศต่างๆ ในภูมิภาค การเมืองการปกครองยังใช้แบบเดิมตามประวัติศาสตร์ของประเทศไทยตั้งแต่กรุงสุโขทัย ถ้านำมาวิเคราะห์จะมองเห็นภาพ ปัญหาต่างๆ หลายด้าน รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบันซึ่งร่างในปี พุทธศักราช 2550 อันเป็นกฎหมายสูงสุดในการปกครองประเทศ ได้เน้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น เพื่อให้ประชาชนได้ใช้สิทธิปกครองตนเอง อย่างอิสระในการบริหารงานตามสมควร มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ตรวจสอบการทำงานของรัฐบาล ซึ่งเป็นเจตนารมณ์ที่สำคัญของรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ให้เป็นไปตามการปกครองของระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง

เพื่อให้การบริหารงานและการให้บริการสาธารณะของรัฐ เป็นไปด้วยความคล่องตัว มีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์สูงสุดสามารถตอบสนองต่อปัญหาและความต้องการของประชาชน ให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งรัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้กำหนดหลักการสำคัญเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ใน หมวดที่ 9 มาตรา 282-290 (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย, 2550 : 71) เป็นการให้อิสระ กับท้องถิ่นในการบริหารจัดการ แต่ต้องไม่มีความแตกแยกในชาติ ให้สิทธิที่จะได้รับการจัดตั้งเป็น องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นของตนเอง การกำกับดูแลองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นโดยประชาชน ในท้องถิ่นนั้นๆ ให้มีความเป็นอิสระในด้านต่างๆ มากขึ้น โดยมีฝ่ายนิติบัญญัติฝ่ายบริหารใน องค์การท้องถิ่น ราษฎรมีส่วนร่วมในการเสนอออกข้อบัญญัติการบริหารท้องถิ่นและกำหนดหน้าที่ ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ในการบำรุงศิลปวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม

จะเห็นได้ว่าการปกครองระบอบประชาธิปไตยได้ให้ ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพการมีส่วนร่วมใน การกำหนดนโยบายสาธารณะของรัฐทั้งในระดับชาติและท้องถิ่น การมีส่วนร่วมทางการเมืองนั้น มีความสำคัญในการพัฒนาระบบการเมืองไปสู่การเป็นประชาธิปไตยอย่างยั่งยืนการมีส่วนร่วม ทางการเมืองจึงเป็นเรื่องของประชาชนที่ต้องมีส่วน ในการบริหารการจัดการปกครองตนเอง เพื่อ สนองตอบความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างแท้จริง

การปกครองส่วนท้องถิ่นของไทยในปัจจุบันได้แบ่งออกเป็น 5 รูปแบบ คือ องค์การบริหารส่วน จังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานครและเมืองพัทยา

การปกครองทั้ง 5 รูปแบบนี้ถือว่าการปกครองที่ใกล้ชิดกับประชาชนอย่างแท้จริงและเป็น การปกครองที่จะตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ตรงเป้าหมายไม่ว่าภารกิจด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจล้วนแต่กำหนดไว้อย่างสอดคล้องกับวิถีชีวิตของประชาชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง เมื่อภารกิจเกี่ยวพันกับคนท้องถิ่นให้เข้าไปมีส่วนร่วม โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมทางการเมืองอันจะ ได้เป็นผู้เลือกตั้งผู้บริหารของสมาชิกสถานนั้นๆ

ปัญหาของการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสตึก อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์นั้น ที่ผ่านมามีประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสตึกมีส่วนร่วมทาง การเมืองท้องถิ่นน้อยมาก ทำให้การบริหารและการพัฒนาเทศบาลตำบลสตึกไม่ก้าวหน้าเท่าที่ควร เทศบาลจึงยังไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างทั่วถึง เช่น การเลือกตั้ง สมาชิกเทศบาลตำบลสตึกมีประชาชนไปใช้สิทธิเพียงร้อยละ 60 นอกจากนี้ปัญหาของประชาชน ในเขตเทศบาลคือความไม่เข้าใจในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง และเจตนาธรรมณ์ ของกฎหมายรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารการ พัฒนา การร่วมคิด ร่วมตัดสินใจร่วมตรวจสอบการทำงานของเทศบาลตำบลสตึก ทั้งตัวเจ้าหน้าที่ ที่ปฏิบัติงานอยู่ในสำนักงานเทศบาลตำบลสตึกเองและประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสตึก ปัญหา ช่องว่างระหว่างประชาชนกับเทศบาล คือ ประชาชนไม่มีโอกาสรับรู้นโยบาย การวางแผน การ

พัฒนาโครงการของเทศบาล ขณะที่เทศบาลมักอ้างว่าการทำกิจกรรมต่าง ๆ มาจากความต้องการของประชาชน

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสตึก เพื่อเทศบาลตำบลสตึกจะได้นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาวิจัยไปวิเคราะห์เป็นแนวทางในการพัฒนา ส่งเสริมให้ประชาชนได้เข้าไปมีส่วนร่วมคิดร่วมตัดสินใจ ร่วมตรวจสอบ ร่วมแก้ไขปัญหา ในการพัฒนาเทศบาลให้เจริญก้าวหน้าอันจะเป็นประโยชน์กับประชาชนมากขึ้น และเป็นข้อมูลให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีปัญหาในลักษณะคล้ายคลึงกันนำไปพัฒนาต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสตึกอำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์

ความสำคัญของการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสตึก อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์
2. เป็นสารสนเทศในการนำไปปรับปรุงพัฒนา แก้ไขปัญหาการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสตึก อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ และเทศบาลตำบลอื่นๆทั่วประเทศ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตเนื้อหา

การศึกษารั้ครั้งนี้ ได้ศึกษาถึงการมีส่วนร่วมการเลือกตั้งทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสตึก อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการณรงค์การเลือกตั้งและประชาสัมพันธ์การเลือกตั้งด้านการเมืองการเลือกตั้ง และด้านการติดตามตรวจสอบการเลือกตั้ง

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลสตึก อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 8,326คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มจากประชากร โดยกำหนดขนาดกลุ่มของตัวอย่างตามตาราง เครจซีและมอร์แกน(Krejcie & Morgan) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 368 คน แล้วทำการสุ่มให้กระจายไปตามเขตชุมชนต่าง ๆ ตามสัดส่วน โดยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

3. ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ การมีส่วนร่วมการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสตึก อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้เกิดความเข้าใจความหมายของคำต่างๆ ที่ใช้งานวิจัยนี้ ผู้วิจัยจึงให้นิยามศัพท์เฉพาะ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วม หมายถึง บทบาท การกระทำและการปฏิบัติกิจกรรมของประชาชน เกี่ยวข้องทางด้านเหตุผล โดยเปิดโอกาสให้สังคมองค์กรต่างๆ ในชุมชนมีบทบาทตามสิทธิและหน้าที่การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตั้งแต่การคิดริเริ่ม การพิจารณาตัดสินใจการวางแผน การปฏิบัติ และการรับผิดชอบ ในผลกระทบที่เกิดขึ้น รวมถึงการส่งเสริม ชักนำ สนับสนุน การกระทำและปฏิบัติกิจกรรมของประชาชนในท้องถิ่น ที่แสดงออกทั้งทางตรงและ ทางอ้อม ต่อการดำเนินงานสาธารณะของเทศบาล ให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมในชุมชน

2. การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง การที่ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง การปกครอง และการบริหารการเมืองท้องถิ่น ตามสิทธิที่กฎหมายกำหนดให้ และ กระทำด้วยความสมัครใจ ในการกระทำนั้นมีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายหรือการตัดสินใจของผู้บริหารท้องถิ่นทั้งทางตรงและทางอ้อม การที่ประชาชนได้กระทำกิจกรรมทางการเมืองเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์การเลือกตั้ง การไปใช้สิทธิในการเลือกตั้ง การสังเกตการณ์การเลือกตั้ง การติดตามผลของการเลือกตั้งสามารถแยกการมีส่วนร่วมการปกครองส่วนท้องถิ่นใน 3 ด้าน ได้แก่

2.1. ด้านการรณรงค์การเลือกตั้งและประชาสัมพันธ์การเลือกตั้ง หมายถึง การที่ประชาชนได้รับรู้ข่าวสาร เกี่ยวกับการรณรงค์การเลือกตั้งไปใช้สิทธิเลือกตั้ง มีการประชาสัมพันธ์ ให้ประชาชนรับรู้ข่าวสารทางการเมือง เช่น ทางสิ่งพิมพ์ ทางวิทยุ ป้ายประชาสัมพันธ์ เป็นต้น

2.2. ด้านการเมืองการเลือกตั้ง หมายถึง การใช้สิทธิการเลือกตั้ง การสมัครรับเลือกตั้ง การเป็นสมาชิกพรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมือง การออกเสียงประชามติ การรณรงค์การเลือกตั้ง การรับรู้ข่าวสารทางการเมือง และกิจกรรมอื่นๆ เกี่ยวกับการเลือกตั้ง

2.3. ด้านการติดตามตรวจสอบการเลือกตั้ง หมายถึง ประชาชนมีส่วนในการเข้าร่วมรับฟังติดตาม ตรวจสอบการทำงานและพฤติกรรมของคณะกรรมการการเลือกตั้ง เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นอย่างเที่ยงธรรม สุจริต และให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด ตรวจสอบติดตามการทำงานของผู้นำได้รับ

เลือกตั้งของท้องถิ่น

4. เทศบาล หมายถึง เทศบาลตำบลสตึก อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์

5. ประชาชน หมายถึงผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาล ตำบลสตึก อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University